

AVİM
AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

KIRIM TÜRKLERİ VE RUSYA

Prof. Dr. Alaeddin YALÇINKAYA

Blog No: 2
16.03.2014

Prof.Dr. Alaeddin Yalçınkaya

1990larda bazı stratejistler Rusya Federasyonunun da dağılmasını bekliyordu. Putin ile birlikte bu beklenti sona erdi. Federasyon dağılmasa da bu devleti mevcut sınırlarında muhafaza etmenin zorluklarını birçok Rus stratejist gündeme getirdi: Rusya ya süper güç olacak ya da yok olacak. Kırım, Rusyanın Karadenize dolayısıyla Akdenize açılması yolunda jeopolitik bir kaledir.

Kırım, yakın zamana kadar Türk yurdu olarak kalmış bir Karadeniz incisidir. Akdeniz ikliminin yaşandığı bölgede mesela muz dahi yetiştirilebilmektedir. Sovyet yöneticileri için de sayfiye bölgesiydi. 1991 askeri darbesinde Gorbaçev Kırımdaki yazlığındaydı.

II. Dünya Savaşında Alman ordusu, Sovyet topraklarında ilerlerken burayı da işgal etti. Bölgenin asli unsuru Türkler (Tatarlar) dağlarda milisler halinde organize olarak Alman güçlerine zayiat verdiler. Savaştan sonra Stalin, bunları madalya ile taltif etti. Kısa bir süre sonra ise madalya alanlarla birlikte bütün Kırım Türkleri ülkeden çıkarıldı. En uzak köylerdekiler dahil kamyonlarla istasyonlara taşındı. Alelacele evlerinden alınan insanlar herşeyini geride bırakarak hayvan trenlerine dolduruldu. Haftalarca süren yolculukta birçoğu hayatını kaybetti. Özbekistana ulaşabilenler ise açlık ve sefaletle boğuştular. Hayatta kalanlar yurtlarına geri dönmek için on yıllarca mücadele etti. Kruşçev zamanında bu sürgünün haksız olduğu kabul edildi. Fakat Kırıma dönmek ancak1980lerin sonuna doğru mümkün olabildi.

Rus Çarlığının burayı işgal öncesinde ülkenin tamamına yakını Türk iken, sürgün sonucu

Türk nüfusu sıfırlandı. SSCBnin dağılmasından sonra geri dönüşlerle yeniden Türk nüfusu oluşmaya başladı ve bugün yüzde on dörde çıkabildi. Kendi vatanlarına dönebilen Kırımlılar, yaklaşık yarım asır önce bıraktıkları evlerine, tarlalarına sahip olamadılar. Halbuki sürgünün haksızlık olduğu kabul edilmişti. Bağımsızlıktan sonra 20 yılı aşkın bir süredir ister batı ister Rus yanlısı olsun Ukrayna yöneticilerinin bu zulmü telafi politikaları bilinmemektedir. Sefalet, işsizlik ve yoksulluk içindeki bu insanlara yapılan haksızlığın/gaspın/zulmün telafisi için AB/Avrupa Konseyi/ABD başta olmak üzere batılı örgütlerin ve devletlerin ciddi bir gayreti de bilinmemektedir. Kahraman lider Mustafa Cemil Kırımoğlunun usulüne göre, diplomatik zeminleri tırnaklarıyla zorlayan ömürlük mücadelesinin neticesi Kırım Türklüğü açısından meyvesini verdiği halde pek iç açıcı değildir. Burada batının ikiyüzlülüğünü ve Kievdeki yöneticilerin haksızlığı telafi yolundaki isteksizliğini her aşamada görmek mümkün.

Kırım: Rus Jeopolitiğinin Ertelediği Sorun benzeri başlık taşıyan birçok makale yazdım veya tebliğ sundum. Ancak Ukraynadaki son gelişmeleri Putinin bu şekilde kullanacağını ben dahil kimse öngörmemişti. AB, Rusyanın böyle bir çıkış yapacağını hiç beklemiyordu. Belki bir dönem sonra, karşı isyan olabilirdi. Bana kalırsa ABDnin keyfine diyecek yok. Belki Beyaz Sarayın salonlarından yine Avrupa kucağımıza düştü! kahkahaları yükseliyor. Hele hele Türkiyenin sıkıntıları büyük keyif kaynağıdır. Montröyü ileri sürerek ABD donanmasını Karadenize sokmamanın cezası! Rusyaya karşı yaptırımlar sadece günü kurtaracaktır. Her yaptırımın karşı yaptırımı da vardır. Avrupa, Putinin gazı kesmesinden korkmamalı. Çünkü Avrupanın gaza ihtiyacı kadar Rusyanın da gazını satmaya ihtiyacı var. Varsın Rusya G-8den çıkarılsın! Kısaca ABD, Soğuk Savaş şartlarını Avrupaya dayatan gelişmelerden ziyadesiyle memnun görünüyor. Gaz alma demeçlerini geçelim.

Bütün dalgalanmalar arasında Türkiye uzun vadeli stratejilerle suyu üfleyerek içmelidir. Bu açıdan Kievde başkan düştükten sonra ilk ziyaret eden dışişleri bakanının Türk olması, bir yerlerin baskısıyla oyuna mı gelindi? sorusunu akla getiriyor. Halbuki Mursiyi savunurken seçilmiş başkan ilkesine dayanılıyordu. Mısırdaki olaylara verilen tepki sonucu darbe yönetiminden çok Türk tırlarının, ihracatçılarının zarar gördüğünü hatırlayalım. Benzer hatalar her olayda yaşanmamalıdır.

Türkiyenin temel politikası Ukraynanın ülke bütünlüğü olmalıdır. Zaten Rusya da bunu savunuyordu. Ama Putine göre seçilmiş başkana karşı halk ayaklandırıldı. Bundan sonra atılacak her adım Kırım Türklüğünün muhafazası, haklarının iadesi, her türlü saldırıdan korunması ile sosyal ve ekonomik haklarının geliştirilmesi yolunda olmalıdır. Gelecekte bu sorunları ancak Rusya ile çözmek zorunda kalacağımız çok büyük bir ihtimal. Washington Postun Kırım Tatarları Rus askerlerine karşı örgütleniyor haberi sadece bir tuzak. Bu tuzağa düşmek durumunda olan gerek Kırımdaki gerek Türkiyedeki soydaşlarımıza doğru yolu gösterme görevimiz var.

Referandum sonucu ne olursa olsun Rus askerlerinin işgal girişimine karşı buradaki soydaşlarımız kesinlikle öne çıkmamalıdır. Bırakalım karşı gösteriler yapılacaksa bunu Ukraynalılar yapsın. Kırımın yedide biri durumundaki küçük azınlığı topun önüne atmak için derin gayretler var. Çünkü Özbekistandaki Kırımlıların ülkeye dönüşü gerçekleşirse Kırımın yarısı Türk olacak demektir ki bence asıl korku bu. Bir bakıma Ahıskalılara karşı yapılan küresel engellemeler gibi. Yanlış politikalar ise Kırımdaki mevcut Türk nüfusunu

ülkeden çıkmaz zorunda bırakıyor.

Büyük bir ihtimalle Putin, Kırımı Rusyaya bağlamayı gösterip bağımsız Kırıma herkesi razı edecektir. Ölümü gösterip sıtmaya razı etmek. Bir bakıma Abhazyada olduğu gibi. Abhazya veya Güney Osetya bugün kimsenin gündeminde değil. Birkaç sene sonra Kırım için de bu formül yerleşecek gibi. Rusya kontrolündeki Kırım yönetimi, Türkler için daha hayırlı olabilir. Ancak doğru stratejilerle. Türkiye, buradaki soydaşlarının hakları için doğrudan Moskovayı muhatap almakla bir şey kaybetmez. Gerisini batı ile Moskova çözsün. Ateş hattında Türkiyenin çıkarları veya bir avuç Kırım Türkü kesinlikler bulunmamalıdır.

Prof.Dr. Alaeddin Yalçınkaya

Marmara Üniversitesi,

Uluslararası İlişkiler Bölümü

90 0532 202 0663

Marmara University

Department of International Relations

About the author:

To cite this article: Prof. Dr. Alaeddin YALÇINKAYA. 2026. "KIRIM TÜRKLERİ VE RUSYA." Center For Eurasian Studies (AVİM), Blog No.2014 / 2. March 16. Accessed October 30, 2026. https://avimbulten.org/public/Blog/KIRIM-TURKLERI-VE-RUSYA

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır